

Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Mariusz Aniołowski

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.: „*Działalność profilaktyczna Żandarmerii Wojskowej*” napisanej pod kierunkiem Prof. zw. dr hab. Jerzego KASPRZAKA.

Celem rozprawy doktorskiej było dokonanie analizy ogólnej przestępczości w Siłach Zbrojnych RP wśród żołnierzy i pracowników resortu obrony narodowej oraz ustalenie ilości zrealizowanych czynności profilaktycznych w poszczególnych obszarach.

W prowadzonych badaniach wykorzystywano następujące metody badawcze: badania literatury, badania źródeł (aktów prawnych, zarządzeń, rozkazów), badania materiałów statystycznych. Stosowano także metody wywiadu, ankiety, rozmowy.

W rozdziale pierwszym dysertacji przedstawiono dzieje polskiej policji wojskowej na przestrzeni 200 lat. Zaprezentowano etapy rozwoju tej formacji od czasów Napoleona tj. od kiedy została powołana polska żandarmeria w 1812 r., aż po lata współczesne. Przedstawiona została struktura organizacyjna oraz najważniejsze zadania i funkcje jakie sprawowała żandarmeria na przestrzeni tamtych lat, z uwzględnieniem istotnych wydarzeń mających wpływ na jej istnienie.

Rozdział drugi zawiera krótką charakterystykę kilku najważniejszych dziedzin działalności profilaktycznej mających wpływ na zapobieganie przestępczości, do których zalicza się m.in. profilaktykę kryminalistyczną, kryminologiczną, penitencjarną oraz politykę karną. Opisano również, jak ważną rolę pełnią funkcje badań kryminalistycznych a w szczególności ekspertyzy kryminalistycznej będącej skutecznym narzędziem do wykrywania sprawców przestępstw. Dodatkowo w rozdziale tym uwzględnione zostały psychologiczne podstawy zapobiegania przestępczości i innym patologiom.

Kolejny rozdział obejmuje problematykę dotyczącą szeroko pojętego ograniczania ryzykownych zachowań w Siłach Zbrojnych RP do którego zalicza się m.in. używanie alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, uzależnienia behawioralne i przemoc emocjonalną w miejscu służby i pracy w tym również przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Przedstawiono zasady i sposób postępowania z osobami u których występują takie problemy, z uwzględnieniem konsekwencji karnych i dyscyplinarnych za niestosowanie się do przepisów prawa.

Czwarty rozdział poświęcony został zjawisku występowania korupcji w Siłach Zbrojnych RP, warto wspomnieć że obszar ten stanowi istotne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania armii, chociażby z punktu widzenia nielegalnego upłynniania wielomilionowych środków finansowych przeznaczonych z budżetu państwa na modernizację wojska. W niniejszym rozdziale uwzględniono również rodzaje odpowiedzialności prawnej żołnierzy za czyny o charakterze korupcyjnym wg. gałęzi prawa.

W rozdziale piątym przedstawiono szereg działań prewencyjnych wynikających z najważniejszych programów rządowych, których głównym założeniem było podniesienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działania prewencyjne i profilaktyczne ŻW realizowała samodzielnie na terenach jednostek wojskowych a także wspólnie z Policją w miejscach publicznych i placówkach oświatowych. Dodatkowo opisano współpracę policji wojskowej z wybranymi podmiotami, z którymi na co dzień realizuje przedmiotowe zadania.

Rozdział szósty podzielony został na dwa obszary, pierwszy dotyczy broni prywatnej, czyli najogólniej mówiąc prowadzenie przez ŻW postępowań administracyjnych w sprawach pozwoleń na broń prywatną oraz kontrola stanu przestrzegania zasad jej przechowywania. Natomiast w drugim obszarze poruszono problematykę dotyczącą czynności profilaktycznych w zakresie kontroli stanu ochrony obiektów i instytucji wojskowych.

Siódmy rozdział zawiera podsumowanie efektywności działań profilaktycznych Żandarmerii Wojskowej i określenie jej wpływu na stan dyscypliny wojskowej w strukturach Sił Zbrojnych RP. W celu uzyskania obiektywnej oceny określającej stopień skuteczności przedmiotowych działań tej formacji na stan przestępczości w SZ RP za podstawowy miernik przyjęto ogólne dane statystyczne w zakresie przestępczości na przełomie ostatniej dekady.